

98/1987 Sb.

Zákon

ze dne 15. prosince 1987

O zvláštním příspěvku horníkům

Vyhlášeno dne 16. prosince 1987, datum poslední novelizace 1. ledna 2010

Federální shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

§ 1

Hornické organizace poskytují pracujícím v hornictví ke zmírnění hmotných a sociálních důsledků spojených ze změnou zaměstnání nebo s uvolněním k výkonu veřejné funkce jako sociální dávku zvláštní příspěvek horníkům (dále jen „zvláštní příspěvek“).

Podmínky nároku

§ 2

(1) Nárok na zvláštní příspěvek má pracující, který pro dosažení nejvyšší přípustné expozice nebo ohrožení nemocí : povolání z dosavadního zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech¹⁾

- a) byl převeden na jinou, méně rizikovou, práci v podzemí hlubinných dolů,
- b) byl převeden na jinou práci mimo podzemí hlubinných dolů, nebo
- c) skončil pracovní poměr k organizaci, v níž vykonával uvedené zaměstnání.

(2) Nárok na zvláštní příspěvek má též pracující, který po dosažení nejvyšší přípustné expozice nebo zjištění ohrožení nemocí z povolání byl ze zaměstnání uvedeného v odstavci 1 uvolněn k výkonu veřejné funkce.

(3) Nárok na zvláštní příspěvek má též pracující, který byl zaměstnán celkem nejméně 15 roků v zaměstnání uvedeném v odstavci 1, dosáhl za jeho trvání věku aspoň 50 let a přestal je vykonávat.

(4) Nárok na zvláštní příspěvek má též pracující, který z důvodu provádění útlumového programu schváleného příslušnou vládou

- a) přešel ze zaměstnání uvedeného v odstavci 1, v němž byl zaměstnán celkem více než tři roky, do zaměstnání mimo podzemí hlubinných dolů,

- b) přešel z jiného zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví vykonávaného pod zemí v hlubinných dolech, ²⁾ v němž byl zaměstnán celkem nejméně pět roků, do zaměstnání, z něhož nevzniká nárok na zvláštní příspěvek, nebo
- c) přešel ze zaměstnání I. pracovní kategorie při úpravě a konečném zpracování uranové rudy, ³⁾ v němž byl zaměstnán celkem nejméně pět roků, do zaměstnání, z něhož nevzniká nárok na zvláštní příspěvek.

§ 3

Zvláštní příspěvek nenáleží, jestliže

- a) se pracujícím vyplácí starobní důchod nebo invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně, a jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 1 až 3, též, jestliže se mu vyplácí ve vyšší nebo stejné výši invalidní důchod pro invaliditu prvního nebo druhého stupně,
- b) pracujícím vyplácí organizace mzdové vyrovnání⁴⁾ nebo doplatek do průměrného výdělku;⁵⁾ zvláštní příspěvek však vedle mzdového vyrovnání nebo doplatku do průměrného výdělku náleží, pokud jej pracující pobírá ke dni vzniku nároku na mzdové vyrovnání nebo doplatek do průměrného výdělku,
- c) pracující není zaměstnán po dobu delší dvou měsíců; do této doby se nezapočítává doba, po kterou se pracujícím vyplácí nemocenské nebo po kterou je veden v evidenci národního výboru jako uchazeč o zaměstnání; za zaměstnání se přitom považuje pracovní činnost zakládající účast na důchodovém zabezpečení,
- d) pracující
1. znovu vykonává rizikovou práci v zaměstnání uvedeném v § 2 odst. 1, jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 1 nebo 2,
 2. je zaměstnán v zaměstnání uvedeném v § 2 odst. 1, jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 4 písm. a),
 3. je zaměstnán v zaměstnání, z něhož vzniká nárok na zvláštní příspěvek, jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 3 nebo § 2 odst. 4 písm. b) nebo c),
- e) pracující dosáhl věku 60 let.

§ 4

(1) Nejvyšší přípustnou expozici pro práce na jednotlivých pracovištích v podzemí hlubinných dolů stanoví rozhodnutím příslušný orgán ochrany veřejného zdraví. Zařazování prací do kategorií rizika a sledování expozice u jednotlivých pracujících v podzemí hlubinných dolů provádějí organizace podle tohoto rozhodnutí.

(2) Méně rizikovou prací v podzemí hlubinných dolů se rozumí práce,

- a) která je podle rozhodnutí příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví zařazena do kategorie prací nepřesahujících nízkou míru rizika, jde-li o převedení pro dosažení nejvyšší přípustné expozice, nebo
- b) při které pracující není vystaven riziku, které vedlo k ohrožení nemocí z povolání, jde-li o převedení pro ohrožení

nemocí z povolání na základě lékařského posudku příslušného orgánu státní zdravotní správy.

(3) Zaměstnáním mimo podzemí hlubinných dolů se rozumí jiné zaměstnání, než jsou zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech¹⁾ a ostatní zaměstnání I. pracovní kategorie v hornictví vykonávaná pod zemí v hlubinných dolech.²⁾

(4) Zaměstnání zařazená do I. pracovní kategorie se pro účely poskytování zvláštního příspěvku hodnotí za podmínek stanovených předpisy o sociálním zabezpečení.⁶⁾

§ 5

Výše a doba poskytování zvláštního příspěvku

(1) Výše zvláštního příspěvku činí, pokud není dále stanoveno jinak,

- a) 1900 Kčs měsíčně,
- b) 1500 Kčs měsíčně v případech uvedených v § 2 odst. 1 písm. a).

(2) Pracujícímu uvedenému v § 2 odst. 4 písm. a) se poskytuje zvláštní příspěvek v částce 1900 Kčs měsíčně po dobu

- a) tří měsíců, jestliže byl zaměstnán celkem méně než pět roků v zaměstnání uvedeném v § 2 odst. 1,
- b) šesti měsíců, jestliže byl zaměstnán celkem pět roků v zaměstnání uvedeném v § 2 odst. 1; doba poskytování zvláštního příspěvku se prodlužuje o tři měsíce za každý další rok zaměstnání, z něhož vzniká nárok na zvláštní příspěvek, nejvýše však o 30 měsíců.

(3) Pracujícímu uvedenému v § 2 odst. 4 písm. a), který byl ke dni přechodu do jiného zaměstnání rubačem, lamačem, razičem nebo hlubičem, se poskytuje zvláštní příspěvek v částce 1900 Kčs měsíčně po dobu

- a) pěti měsíců, jestliže byl zaměstnán celkem méně než pět roků v zaměstnání uvedeném v § 2 odst. 1,
- b) 16 měsíců, jestliže byl zaměstnán celkem pět roků v zaměstnání uvedeném v § 2 odst. 1; doba poskytování zvláštního příspěvku se prodlužuje o tři měsíce za každý další rok zaměstnání, z něhož vzniká nárok na zvláštní příspěvek, nejvýše však o 30 měsíců.

(4) Pracujícímu uvedenému v § 2 odst. 4 písm. b) a c) se poskytuje zvláštní příspěvek v částce 1500 Kčs měsíčně po dobu tří měsíců, jestliže byl zaměstnán celkem pět roků v zaměstnání, z něhož vzniká nárok na zvláštní příspěvek; doba poskytování zvláštního příspěvku se prodlužuje o tři měsíce za každý další rok zaměstnání, z něhož vzniká nárok na zvláštní příspěvek, nejvýše však o 30 měsíců.

(5) Jestliže náleží zvláštní příspěvek vedle mzdového vyrovnání nebo doplatku do průměrného výdělku, poskytuje se v nezměněné výši.

(6) Jestliže náleží zvláštní příspěvek vedle invalidního důchodu pro invaliditu prvního nebo druhého stupně, poskytuje se ve výši

a) rozdílu mezi oběma dávkami, jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 1 až 3,

b) jedné poloviny, jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 4.

(7) Jestliže pracující splňuje podmínky nároku na zvláštní příspěvek, popřípadě na jeho výplatu, jen po část měsíce, nebo jestliže se výše zvláštního příspěvku v průběhu měsíce změní, částky uvedené v předchozích odstavcích se poměrně upraví; přitom denní částka zvláštního příspěvku činí jednu třicetinu příslušné měsíční částky a výsledná výše dávky se zaokrouhlí na celé koruny nahoru.

(8) Vláda Československé socialistické republiky může nařízením zvýšit měsíční částky zvláštního příspěvku v závislosti na změnách, které nastaly ve vývoji mzdové úrovně nebo ve výši dávek důchodového zabezpečení.

§ 6

Uplatnění nároku

(1) Nárok na zvláštní příspěvek uplatňuje pracující písemnou žádostí u organizace, v níž naposledy vykonával před změnou nebo skončením zaměstnání podle § 2 zaměstnání, z něhož vzniká nárok na tuto sociální dávku.

(2) Organizace je povinna do dvou měsíců po doručení žádosti doručit do vlastních rukou žadatele písemné oznámení o tom, zda mu byl zvláštní příspěvek přiznán či nikoliv; před posouzením žádosti je povinna opatřit si všechny potřebné podklady.

(3) Oznámení organizace o přiznání zvláštního příspěvku musí obsahovat údaj, od kdy se zvláštní příspěvek přiznává, jeho výši, důvody přiznání a den splatnosti, a jde-li o zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 4, též dobu jeho poskytování; oznámení o nepřiznání zvláštního příspěvku musí obsahovat důvody, proč zvláštní příspěvek nenáleží. Oznámení musí vždy obsahovat poučení o možnosti obrátit se na soud.

§ 7

Změny v poskytování zvláštního příspěvku

Jestliže zanikne nárok na zvláštní příspěvek, popřípadě na jeho výplatu nebo zvláštní příspěvek náleží v jiné výši, je organizace povinna do dvou měsíců ode dne, kdy tuto skutečnost zjistila, doručit poživateli zvláštního příspěvku do vlastních rukou písemné oznámení o tom, od kdy a z jakých důvodů zvláštní příspěvek nenáleží, nevyplácí se nebo náleží v jiné výši; ustanovení § 6 odstavce 3 věty druhé platí i zde.

§ 8

Výplata

(1) Zvláštní příspěvek vyplácí organizace uvedená v § 6 odst. 1 měsíčně pozadu.

(2) Při souběhu nároků na zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 1 až 3 a na zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 4 se

zvláštní příspěvek podle § 2 odst. 4 vyplácí ve výši jedné poloviny částek uvedených v § 5 odst. 2 až 4. Při souběhu nároků na zvláštní příspěvky podle § 2 odst. 4 se vyplácí jen zvláštní příspěvek, na který vznikl nárok dříve; doba poskytování dalšího zvláštního příspěvku se krátí o dobu, po kterou trval souběh nároků.

(3) Zvláštní příspěvek se nevyplácí po dobu pobytu oprávněného v cizině. Po návratu z ciziny se zvláštní příspěvek doplatí, nejdéle však za dobu jednoho roku ode dne, kdy oprávněný oznámí návrat z ciziny organizaci.

(4) Zvláštní příspěvek nepodléhá dani.

Přechod práv a povinností

§ 9

Jestliže organizace uvedená v § 6 odst. 1 zanikne, přecházejí povinnosti stanovené tímto zákonem na jejího právního nástupce; nemá-li jej, přecházejí tyto povinnosti na organizaci, kterou určí příslušný ústřední orgán.

§ 10

(1) Nárok na zvláštní příspěvek nemůže být postoupen.

(2) Zemřel-li oprávněný, nabývají nároku na částky zvláštního příspěvku náležející do dne jeho smrti postupně manželka, děti a rodiče, jestliže žili s pracujícím v době jeho smrti ve společné domácnosti; podmínka společné domácnosti nemusí být splněna u dětí, které mají nárok na sirotčí důchod. Předmětem dědictví se uvedené částky stávají, není-li těchto osob.

Promlčení

§ 11

(1) Právo na zvláštní příspěvek se nepromlčuje.

(2) Nárok na jednotlivou splátku zvláštního příspěvku se promlčuje v jednom roce ode dne její splatnosti.

(3) Byl-li nárok na zvláštní příspěvek uplatněn po uplynutí doby delší jednoho roku ode dne vzniku nároku, náleží jednotlivé splátky zvláštního příspěvku nejdéle za dobu jednoho roku přede dnem podání žádosti u příslušné organizace.

(4) Promlčecí doba neběží ode dne podání žádosti u příslušné organizace do dne, kdy bude doručeno oznámení o přiznání nebo nepřiznání zvláštního příspěvku, nejdéle však po dobu dvou měsíců.

§ 12

Nárok organizace na vrácení jednotlivých splátek zvláštního příspěvku poskytnutých neprávem nebo v nesprávné výši se promlčuje ve třech letech ode dne, kdy organizace zjistila, že zvláštní příspěvek byl vyplacen neprávem

nebo v nesprávné výši, nejpozději v deseti letech od jeho výplaty.

§ 13

Povinnosti poživatelů a organizací

(1) Poživatel zvláštního příspěvku je povinen ohlásit organizaci, která mu zvláštní příspěvek vyplácí, do osmi dnů změny ve skutečnostech rozhodných pro trvání nároku na zvláštní příspěvek, jeho výši a výplatu (§ 3, 5 a § 8 odst. 1 a 3). Jestliže nesplnil tuto povinnost anebo vědomě jinak způsobil, že zvláštní příspěvek byl vyplacen neprávem nebo v nesprávné výši, je povinen zvláštní příspěvek nebo jeho část vrátit ode dne, od něhož nenáležel vůbec nebo od něhož náležel v nižší výši; uplatňuje-li nárok na další zvláštní příspěvek, je povinen ohlásit organizaci, u níž tento nárok uplatňuje, i skutečnost, že pobírá zvláštní příspěvek od jiné organizace.

(2) Organizace je povinna vést záznamy o skutečnostech rozhodných pro nárok na zvláštní příspěvek, jeho výši a výplatu, to je o době a druhu zaměstnání, dosahované expozici, převedení na jinou práci, skončení zaměstnání a uvolnění pro výkon veřejné funkce, a na požádání pracujícího, popřípadě jiné organizace, o těchto skutečnostech vystavit potvrzení.

§ 14

Pravomoc k rozhodování sporů

Spory o nárocích z tohoto zákona rozhodují soudy. Návrh může oprávněný u soudu uplatnit jen nepřizná-li mu organizace zvláštní příspěvek, nesouhlasí-li s oznámením organizace o dni vzniku nároku, jeho výši a době poskytování, splatnosti, změně či zániku nebo nedoručí-li mu organizace oznámení o přiznání či nepřiznání nároku do dvou měsíců ode dne, kdy jí byla doručena žádost o zvláštní příspěvek.

§ 15

Vstup do zařízení organizace

Pověření pracovníci federálního ministerstva práce a sociálních věcí a ministerstev zdravotnictví republik jsou oprávněni vstupovat do zařízení organizace a v součinnosti s pověřenými pracovníky příslušného ústředního orgánu a příslušného odborového orgánu prověřovat plnění povinností uložených tímto zákonem.

Přechodná a závěrečná ustanovení

§ 16

Zvláštní příspěvek podle tohoto zákona náleží, jestliže podmínky pro jeho přiznání byly splněny po 31. prosinci 1987.

§ 17

(1) Zvláštní příspěvky poskytované pracujícím národními výbory podle předpisů platných před 1. lednem 1988, ⁷⁾ na které trvá nárok ke dni účinnosti tohoto zákona, se považují za zvláštní příspěvky podle tohoto zákona. Na částky uvedené v § 5 je na žádost pracujícího upravena a za podmínek stanovených tímto zákonem bude dále vyplácet organizace, v níž pracující naposledy vykonával zaměstnání uvedené v § 2 odst. 1. Obdobně se postupuje v případech, kdy zvláštní příspěvek horníků není ke dni účinnosti tohoto zákona vyplácen jen s ohledem na výši dosahovaného výdělku.

(2) Žádost o úpravu výše zvláštních příspěvků přiznaných podle předpisů platných před 1. lednem 1988 ⁷⁾ musí být doložena potvrzením národního výboru, který zvláštní příspěvek dosud vyplácel, o nároku na něj a o jeho výši.

(3) Nároky na zvláštní příspěvky, které vznikly podle předpisů platných před 1. lednem 1988, ⁷⁾ avšak nebyly ke dni účinnosti tohoto zákona přiznány, je nutné uplatnit u příslušných národních výborů za podmínek stanovených předpisy platnými před 1. lednem 1988 nejpozději do 31. prosince 1988. Po přiznání nároku se postupuje podle předchozích odstavců.

§ 17a

Pro účely náhrady škody způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání se ke zvláštnímu příspěvku podle § 2 odst. 4 nepřihlíží.

§ 19

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1988.

Husák v. r.

Indra v. r.

Štrougal v. r.

¹⁾ § 14 odst. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení.

Příloha č. 2 nařízení vlády ČSSR č. 117/1988 Sb., o zařazování zaměstnání do I. a II. pracovní kategorie pro účely důchodového zabezpečení.

²⁾ § 14 odst. 2 písm. b) zákona o sociálním zabezpečení.

³⁾ § 14 odst. 2 písm. h) zákona o sociálním zabezpečení.

⁴⁾ § 10 vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 102/1987 Sb., o pracovním uplatnění a hmotném zabezpečení pracovníků v hornictví trvale nezpůsobilých k dosavadní práci.

§ 12 a násl. vyhlášky federálního ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 19. prosince 1989 o zabezpečení pracovníků při organizačních změnách a občanů před nástupem do zaměstnání.

⁵⁾ § 115 odst. 7 zákoníku práce.

§ 10 odst. 6 vyhlášky č. 102/1987 Sb.

⁶⁾ § 8, 14, § 15 odst. 2 až 5 a § 16 zákona o sociálním zabezpečení.

Nařízení vlády ČSSR č. 117/1988 Sb.

⁷⁾ Vyhláška federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 129/1979 Sb., o pracovním uplatnění a hmotném zabezpečení pracovníků v hornictví trvale nezpůsobilých k dosavadní práci, ve znění vyhlášek č. 21/1982 Sb., a č. 145/1982 Sb. a zákona č. 62/1983 Sb., o věnostním přídavku horníků.

Výnos federálního ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 3. července 1970 čj. F V/1-662/70-1142 o opatřeních k prohloubení hmotného a sociálního zabezpečení uvolňovaných a převáděných pracovníků v hornictví.

Výnos ministerstva práce a sociálních věcí a ministerstva hornictví poř. č. 9/1968 o opatřeních k prohloubení hmotného a sociálního zabezpečení uvolňovaných a převáděných pracovníků v hornictví (reg. v částce 45/1968 Sb.).